

คู่มือประชาชน

พิมพ์ครั้งที่ ๒

**ข้อควรรู้เกี่ยวกับ
สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
ของประชาชน**

๑๖. ชาตฤทธิ์ แสงวงศ์

...มีค่าไหน...คุณเราประชาชนไทย มีปริมาณมากน้อย

คู่มือประชาชน

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประชาชนทั่วไปจะต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นประชาชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายอย่างที่ควรทราบ เพื่ออำนวยความสะดวกและรักษาสิทธิ ตลอดจนผลประโยชน์ที่ประชาชนควรจะได้รับ ขอแนะนำข้อกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ ดังนี้

- [การทะเบียนราษฎร](#)
- [บัตรประจำตัวประชาชน](#)
- [การรับราชการทหาร](#)
- [การรักษาความสะอาด](#)
- [การเรียไร](#)
- [หนังสือมอบอำนาจ](#)
- [เอกเทศสัญญา](#)
- [กฎหมายที่ดิน](#)
- [อาวุธปืน](#)

กฎหมายที่ประชาชนควรรู้

1. การทะเบียนราษฎร

- บุตรเกิด ถ้าเกิดในบ้าน ให้เข้าบ้านแจ้ง ถ้าเกิดนอกร้าน ให้มารดาแจ้งภายใน 15 วัน นับแต่วันเกิด
- ชื่อบุตร ให้เข้าบ้าน บิดา หรือมารดาแล้วแต่กรณี แจ้งชื่อบุตรพร้อมกับการแจ้งเกิด ถ้าจะเปลี่ยนชื่อให้แจ้งภายใน 6 เดือนนับแต่วันแจ้งชื่อครั้งแรก
- ย้ายบ้าน ให้ผู้ย้ายหรือผู้ที่เจ้าบ้านมอบอำนาจแจ้งออกจากบ้านเดิมภายใน 15 วัน และเมื่อ ไปอยู่บ้านใหม่ให้แจ้งภายใน 15 วันเช่นกัน
- คนตาย ถ้าในบ้านให้เจ้าบ้านแจ้ง ถ้าตายนอกร้านให้ผู้ที่ไปกับผู้ตาย หรือผู้ที่พบศพเป็นผู้แจ้ง ภายใน 24 ชม. นับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ แจ้งที่ไหน กรณีบุตรเกิด ตั้งชื่อบุตร ย้ายบ้านหรือคนตาย ให้แจ้งดังนี้
 - ในเขตเทศบาล : ให้แจ้งที่สำนักงานท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ที่สำนักงานเทศบาล
 - นอกเขตเทศบาล : ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนตำบล (บ้านกำนัน) หรือสำนักทะเบียนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง (เช่น เขตกรมทหาร)

ความผิด

- ถ้าไม่แจ้งเกิดภายในกำหนดเวลา มีความผิดตามกฎหมาย มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท
- ถ้าไม่แจ้งการตายภายในเวลาที่มีความผิดตามกฎหมาย มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

2. บัตรประจำตัวประชาชน

- คนไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปจนถึง 70 ปี บริบูรณ์ ต้องไปขอทำบัตรที่อำเภอหรือที่ว่าการเขตภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่อายุครบ 15 ปี บริบูรณ์
- บัตรประจำตัวประชาชนชำรุดหรือสูญหาย ต้องยื่นคำร้องขอมีบัตรใหม่ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่บัตรเดิมชำรุดหรือสูญหาย (ต้องไปแจ้งบัตรหายที่สถานีตำรวจ)

- อายุของบัตร กำหนดใช้ได้ 6 ปี เมื่อถึงกำหนดสิ้นอายุบัตรต้องไปติดต่อขอทำบัตรใหม่ภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันสิ้นอายุ ณ อำเภอท้องที่ที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน

ความผิด

- ผู้ถือบัตรผู้ใดไม่อาจแสดงบัตรได้ในเมื่อเจ้าพนักงานขอตรวจ มีโทษปรับไม่เกิน 100 บาท
- ผู้ไม่มีสัญชาติไทยยื่นคำร้องขอมีบัตร โดยแจ้งข้อความเท็จต่อเจ้าพนักงานว่าตนมีสัญชาติไทย มีโทษปรับไม่เกิน 2.000 บาทหรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ไม่ยื่นคำร้องขอมีบัตรภายในกำหนดเวลา มีโทษปรับไม่เกิน 500 บาท
- บัตรหมดอายุไม่ต่อบัตรภายในกำหนด มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

3. การรับราชการทหาร

- กำหนดเวลาแสดงตนลงบัญชีทหารกองเกิน ชายไทยอายุย่างเข้า 18 ปี ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินในเดือนพฤศจิกายนของปีที่ย่างเข้า 18 ปี สถานที่แสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินคือที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร

4. การรักษาความสะอาด

- ห้ามขีดเขียน วาดรูปวาดภาพบนรั้วผนังอาคาร ต้นไม้ หรือสิ่งใดในที่สาธารณะ หรือเห็นได้จากที่สาธารณะนั้น ถ้าฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท
- ห้ามติดตั้ง ดาก วางหรือแขวนสิ่งใดๆ ในที่สาธารณะหรือมองเห็นได้จากที่สาธารณะโดยไม่บังควรหรือทำให้มองดูแล้วไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าฝ่าฝืนมีโทษปรับ 200 บาท
- ห้ามขว้าง หรือถ่มน้ำลาย น้ำมูก น้ำหมาก เสมหะหรือทิ้งสิ่งใดๆ ลงบนท้องถนน พื้นรถ หรือเรือสาธารณะ โรงมหรสพ ร้านค้า หรือที่สาธารณะ ถ้าฝ่าฝืนมีโทษปรับ ไม่เกิน 100 บาท

5. การเรียไ้

ผู้ทำการเรียไ้ ต้องมีใบอนุญาตให้ทำการเรียไ้ติดตัวและต้องออกใบรับให้ ผู้บริจาค

6. หนังสือมอบอำนาจ

การมอบอำนาจเป็นการตั้งตัวแทน เพื่อทำการสำหรับการมอบอำนาจให้กระทำการเกี่ยวกับที่ดินเป็นเรื่องสำคัญควรใช้หนังสือมอบอำนาจของกรมที่ดิน

7. เอกเทศสัญญา

- กู้ยืม การกู้ยืมเงินเกินกว่าห้าสิบบาท จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือแสดงว่า มีการกู้ยืมเงินกันจริงและต้องลงลายมือชื่อผู้กู้ด้วย กฎหมายให้คิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 15 บาทต่อปี
- การจำนอง คือการกู้ยืมโดยมีทรัพย์สิน เป็นประกันโดยทั่วไปได้แก่ ที่ดิน บ้าน พร้อมที่ดิน เรือนยนต์ (5 ต้นขึ้นไป) สัตว์พาหนะ ได้แก่ ช้าง ม้า วัว ความ หรือ อสังหาริมทรัพย์อื่น ซึ่งกฎหมายหากบัญญัติไว้ให้จดทะเบียนเฉพาะกาล โดย ทรัพย์ยังอยู่ที่ผู้จำนอง การจำนองต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่
- เช่าซื้อ ต้องทำเป็นหนังสือและปิดอากรแสตมป์เว้นแต่เช่าซื้อเครื่องมือ การเกษตรไม่ต้องปิดอากรแสตมป์
- เช่าทรัพย์ เช่าบ้านหรือที่ดินไม่เกิน 3 ปี ต้องทำเป็นหลักฐานเป็นหนังสือลง ลายมือชื่อผู้เช่าและผู้ให้เช่า หากเกิน 3 ปี ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่

8. กฎหมายที่ดิน

- เมื่อโฉนดใบจองหรือ นส.3 ชำรุด สูญหายหรือเป็นอันตรายต้องติดต่ออำเภอ หรือสำนักงานทะเบียนที่ดิน เพื่อขอออกใบใหม่หรือใบแทน มิฉะนั้นผู้อื่นที่ได้ หนังสือสำคัญไปอาจนำไปอ้างสิทธิ ทำให้เจ้าของเดิมเสียประโยชน์ได้
- ที่ดินมือเปล่า เจ้าของควรดูแลรักษาให้ดี อย่าทอดทิ้งหรือปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า หากมีผู้ครอบครองก็หาทางไต่ออกไปเสีย มิฉะนั้นเจ้าของจะเสียสิทธิไป

นอกจากนี้ หากมี ส.ค.1 ก็ควรรหาทางขอ น.ส.3 แล้วต่อไปก็ขอให้มิโนนดเสียให้เรียบร้อยเพราะทำให้ได้ประโยชน์มากขึ้นและปลอดภัยจากการเสีสิทธิมากขึ้น

- ที่ดินมิโนนด อย่าทอดทิ้งหรือปล่อยให้รกร้างหรือให้คนอื่นครอบครองไว้นานๆ อาจเสีสิทธิได้เช่นกัน
- การทำนิติกรรม ต้องทำให้สมบูรณ์ตามกฎหมายโดยทำที่อำเภอหรือสำนักงานทะเบียนที่ดิน

9. อวรุปีน

- ผู้ที่ประสงค์จะขอมีอวรุปีน เพื่อใช้หรือเก็บไว้ป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน ให้ยื่นคำร้องขอตามแบบ ป.1 ต่อนายทะเบียนท้องที่
 - กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้บังคับการกองทะเบียนกรมตำรวจ
 - จังหวัดอื่นๆ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนท้องที่จังหวัด
- การแจ้งย้ายอวรุปีน เมื่อผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อวรุปีนย้ายภูมิลำเนา ต้องแจ้งย้ายอวรุปีนต่อนายทะเบียนภายใน 15 วัน นับแต่วันย้าย และถ้าย้ายไปต่างท้องที่ให้แจ้งการย้ายต่อนายทะเบียนท้องที่ใหม่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายไปถึงอีกด้วย
- การรับมรดกปีน เป็นหน้าที่ของทายาทหรือผู้ครอบครอง ต้องไปแจ้งการตายต่อนายทะเบียนท้องที่ ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันทราบการตายและยื่นคำร้องขอรับมรดกอวรุปีนนั้นต่อไป
- ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดอ่านไม่ออก ให้ยื่นคำร้องขอรับใบแทนต่อนายทะเบียนท้องที่ภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบเหตุ
- อวรุปีนหายหรือถูกทำลาย ให้เจ้าของแจ้งเหตุพร้อมด้วยหลักฐานและส่งมอบใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนอยู่หรือนายทะเบียนท้องที่ที่เกิดเหตุ ภายใน 15 วัน นับแต่วันทราบเหตุ

ความผิด

- มีและพกอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2,000 บาทถึง 20,000 บาท
- พกพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้พก เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดพกพาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปที่ชุมนุมที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อ นมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 10,000 บาทแม้ว่าผู้นั้นจะได้รับอนุญาตพกพาอาวุธปืนหรือกรณีเร่งด่วนก็ตาม